

MEDDELANDE FRÅN
**RÄDDNINGSS
VERKET**

1988:2

*ALARMERING AV
HÖGRE BEFÄL VID KOMMUNAL
RÄDDNINGSTJÄNST*
Allmänna råd och kommentarer

Allmänna råd och kommentarer om alarmering av högre befäl vid kommunal räddningstjänst;

beslutade den 26 februari 1988.

Enligt 4 § räddningstjänstlagen (1986:1102) skall räddningstjänsten planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Kommittén (Kn 1981:02) för undersökning av allvarliga olyckshändelser har i sin rapport nr 4:1985 om oleumläckaget i Karlskoga 1985 framhållit vikten av att det vid den kommunala räddningstjänsten finns en larmplan som klart anger när och under vilka omständigheter högre befäl skall larmas.

Regeringen har uppdragit åt statens räddningsverk att utarbeta allmänna råd om alarmering av högre befäl.

Räddningsverket meddelar härmed följande allmänna råd och kommentarer om alarmering av högre befäl vid kommunal räddningstjänst.

Meddelandet utges efter samråd med Svenska kommunförbundet.

Allmänna råd är markerade med fet stil.

Detta meddelande träder i kraft den 1 april 1988.

Statens räddningsverk

NILS OLOF SANDBERG

John Ingman
(enheten för ledning och samband)

Distribution: Allmänna Förlaget, Kundtjänst, 106 47 Stockholm

telefon 08-739 96 30

Svenskt Tryck Stockholm 1988 808089

1. Befäl - Högre befäl

Enligt 6 § andra stycket räddningstjänstförordningen (1986:1107) kan den vara befäl som

1. har genomgått högskolans brandingenjörslinje och statens räddningsverks praktiska utbildning i räddningstjänst för brandingenjörer,
2. har avlagt brandmästarexamen,
3. har avlagt brandförmansexamen heltid eller
4. har avlagt brandförmansexamen deltid.

Punkt 9 i övergångsbestämmelserna till räddningstjänstförordningen behandlar äldre utbildning.

I detta meddelande räknas befäl med lägst brandmästarexamen som högre befäl.

2. Räddningsledare

Enligt 31 § räddningstjänstlagen skall det vid varje räddningsinsats finnas en räddningsledare. Enligt 6 § tredje stycket räddningstjänstförordningen kan bara befäl vara räddningsledare.

Räddningsledaren i den kommunala räddningstjänsten är i normala fall räddningschefen eller den som denne har utsett (32 § räddningstjänstlagen).

Samverkar två eller flera räddningskårer i en räddningsinsats som berör mer än en kommuns område inom samma län, skall länsstyrelsen enligt 32 § andra stycket räddningstjänstlagen bestämma vem av räddningsledarna som skall leda insatsen, om inte räddningsledarna själva har bestämt det.

I de fall en statlig myndighet övertagit ansvaret för den kommunala räddningstjänsten utser myndigheten räddningsledaren (33 § räddningstjänstlagen).

3. Behov av högre befäl vid en insats

Vid varje räddningsinsats bör det finnas ett befäl med lägst brandmästarexamen som antingen är räddningsledare eller som kan ta över ansvaret som räddningsledare för insatsen.

För att tillgose behovet av högre befäl eller befäl med särskild kompetens kan kommunen sluta avtal med grannkommunerna om befälshjälp.

Räddningschefen i kommunen bör vidta sådana förberedande åtgärder att befäl med högre eller särskild kompetens snabbt kan ta över ansvaret som räddningsledare för insatsen.

Erfarenheten visar att en olycka snabbt kan förvärras och att räddningsledaren i den första insatsstyrkan kan behöva stöd av ett högre befäl i sin verksamhet eller att ansvaret som räddningsledare bör övertas av ett befäl med högre kompetens, längre erfarenhet eller särskild kompetens.

Vid vissa olyckor kan högre kompetens än brandmästarexamen eller annan speciell kompetens krävas för ledningen av insatsen eller för rådgivning under räddningsarbetet. Exempel på sådana olyckor är översvämningar, större skogsbränder, större oljeutsläpp, utsläpp av giftiga gaser och kemikalier, olyckor vid snöoväder, stormskador, skred eller ras.

Exempel på omständigheter som tyder på att det finns ett behov av personal med högre eller speciell kompetens är att

1. räddningsinsatserna kräver stor insats av personal och materiel,
2. räddningsinsatserna tar lång tid,
3. stora områden berörs,
4. olyckan berör flera kommuner,
5. stora ekonomiska värden står på spel eller
6. samverkan sker med statlig räddningstjänst eller med större industrier.

4. Länsstyrelsens roll

Med stöd av 32 § räddningstjänstlagen beslutar länsstyrelsen i vissa fall om vem som skall vara räddningsledare. Därutöver gäller följande.

I fråga om omfattande räddningsinsatser får regeringen enligt 33 § räddningstjänstlagen föreskriva eller i särskilt fall bestämma att länsstyrelsen eller någon annan statlig myndighet skall ta över ansvaret för räddningstjänsten inom en eller flera kommuner.

I 34 § räddningstjänstförordningen har regeringen föreskrivit att länsstyrelsen - om det fordras omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst - *skall* ta över ansvaret för räddningstjänsten i de

kommuner som berörs av insatsen. Om räddningsinsatsen även innefattar statlig räddningstjänst *skall* länsstyrelsen också svara för att räddningsinsatserna samordnas.

För de fall länsstyrelsen skall ta över ansvaret för räddningstjänsten bör länsstyrelsen

- förbereda val av räddningsledare,
- upprätta en ändamålsenlig räddningstjänstorganisation och till den knyta lämpliga resurser,
- säkerställa att alarmering kan ske till länsstyrelsen.

Länsstyrelsens planering bör ske i samråd med berörda kommuner.

5. När bör det högre befälet larmas ?

Grundläggande är förtroendet mellan det högre befälet och räddningsledaren. Det är viktigt att tillgången på högre befäl alltid är säkrad. Det är därför bättre att det högre befälet larmas en gång för mycket än en gång för litet.

Det högre befälet bör larmas samtidigt som räddningsstyrkan ur räddningskåren larmas. Det högre befälet bör ha befogenhet att själv avgöra om han skall gå in som räddningsledare.

Det högre befälet bör så snart som möjligt få närmare information om olyckshändelsens förlopp så att han bättre kan bedöma om han skall gå in som räddningsledare.

Vid olyckor som berör mer än en kommun eller där det kan krävas omfattande räddningsinsatser bör även länsstyrelsen informeras tidigt, så att den kan bedöma om den skall ta över ansvaret för den kommunala räddningstjänsten och utse räddningsledare för insatsen.